

FOTO: NIKITA ZEILOTH

DAG SIMONSSON är stolt över att hans dotter är så stark.

”Allting inom en ropar, ÄT!”

**ALINGSÅS: I del tre av artikelse-
rien om ätstörningar får vi ta del
av hur man som förälder hanter-
rar sjukdomen. Dag Simonsson
har en dotter med ätstörningar
som är i slutet av sin behandling
på mandometerkliniken. Annika
har även hon en dotter som är
sjuk och precis har börjat sin be-
handling på kliniken. Annika kän-
ner sig misslyckad och beskriver
en skam. Trots att Dags och An-
nikas döttrar är i olika skeden i
tillfrisknandet har dom en sak
gemensamt – maktlösheten inför
sjukdomen.**

Dag Simonsson jobbar som läkare inom primärvården och har länge haft kunskapen om sjukdomens svårigheter. För ett år sen berättade hans yngsta dotter att hon var sjuk och att hon varit det länge.

– Jag kände en djup suck. Jag vet att den här sjukdomen inte bara engagerar den sjuka utan även hela familjen och att det tar flera år att bli frisk.

– Vi har alltid haft en medvetenhet kring riskerna med en ätstörning och har försökt att minimera dem. Vi har aldrig pratat om vikt och har heller aldrig haft en våg hemma. Men likt förbaskat är sjukdomen så förrädisk och kommer smygande på andra sätt via så många impulser.

Såg varningssignaler

Såg ni några symptom?

– Varningssignalerna såg vi för två år sen då hon hade en period med kraftigt viktnedgång som bekymrade oss. Hur stor problematiken var förstod vi för ett år sen när hon berättade hur detta fullständigt fyllt hennes tankar och känslor.

Hur är det som förälder att ha ett barn som är sjuk?

– Allting inom en ropar, ÄT! Varje fågel-mamma ser ju till att ungen får mat och här står vi som föräldrar och har misslyckats, det är klart att det finns mycket skuld och skam i det.

Dag menar att man måste ändra sitt

eget tänk och egna känslor när man lever med en person med ätstörningar. Det är en omprogrammering från att vara den personen som ska se till att ens barn växer och får i sig tillräckligt med mat till att i processen inse att man ska backa och lämna över ansvaret till barnet och behandlaren.

– Ju mer tiden går desto mer fast blir beteendet och problematiken och desto mer omfattande blir sjukdomen. Av min dotter har jag också lärt mig att man kan vara väldigt ätstörd utan att det inte behöver synas som jag innan trott. Mat och ångest kan styra tillvaron väldigt mycket utan att det syns fysiskt sätt.

Hur hanterar ni ångesten?

– Då försöker man bara vara pappa och inget annat.

Många upprörda föräldrar

Att ätstörningsvården är beroende av resurser är ett välkänt faktum. Kunskapen om hur vi ska göra människor friska finns men för att ett tillfrisknande ska kunna ske måste rätt vård ges. Dag har träffat många upprörda föräldrar som har sina barn i kö till mandometerkliniken och hans tycker att det är ett vansinne att pengar ska vara avgörande i folks liv. Han säger också att det inte går att skicka dessa sjuka till psykiatri för de kan inte botas där.

– Det är ungefär som att låta bli att bygga ett mitträcke på motorvägen även fast man vet att det blir dödsolyckor av det i framtiden. Vi vet och vi har redskapen till hur vi kan göra en grupp unga människor friska, men vi gör det inte. Istället blir gruppen bara med sjuk och under en längre tid, vad kostar inte det samhället? säger Dag med en frågande röst.

Något som också upprör honom är hur dagens ideal påverkar unga människor.

– Det eviga målandet av underviktiga kvinnor som visar upp kläder gör mig så upprörd. Man vill ha ett arbetsmaterial och struntar i konsekvenserna. Dessa bilder styr så mycket känslor och tankar hos unga människor.

Idag finns ett hopp inom honom. Hans dotter är i slutskedet av sin behandling

och är inte rädd för att ta upp mandometerintervågen på en pizzeria. Dag beskriver en styrka hos sin dotter som gör honom väldigt stolt.

– Jag känner mig hoppfull tack vare den hjälpen hon fått på mandometerklinken. Själva hade vi varit fullständigt maktlösta inför detta och då är ändå min professionella yrkesroll att hjälpa människor.

Kände en enorm maktlöshet

Annikas 16 åriga dotter är inte där än, hon har precis börjat sin behandling på

– Det eviga målandet av underviktiga kvinnor som visar upp kläder gör mig så upprörd.

DAG SIMONSSON

kliniken och har ännu en lång väg att gå. Dagen då Annika fick reda på att hennes dotter hade anorexi kände hon en enorm maktlöshet och hur hela familjelivet förändrades.

– Det är väldigt jobbigt som förälder. Hela livssituationen förändras och framförallt för syskonens del, hela deras liv blir kringskuret. Det finns så mycket man inte kan göra. Man befinner sig hela tiden i en situation där man måste få den sjuka att äta, säger Annika.

Hennes dotter har alltid drömt om att bli modell och har tittat mycket på Topmodel. Det var en bantning som gick överstyr som fick henne sjuk.

– Jag önskar att man som förälder kunde veta mer. Man är så maktlös och vet inte hur man ska bemöta henne alla gånger då ångesten tar över. Som mamma blir man luttrad på något sätt. Man blir tvungen att tvinga sig själv att bli kallsinnig i vissa situationer och känner sig misslyckad, säger hon med en sorgsen blick.

Varför misslyckad?

– För att jag har inte lyckats ge mitt barn det självförtroendet som jag antas

saknas när man drabbas av det här. Och att jag som mamma inte ha kunnat ge henne styrkan för att kunna hantera alla krav som finns i samhället idag. Sen är det också jobbigt att det är en sådan tyst sjukdom.

Hur menar du då?

– För min egen del har jag inget svårt att prata om det. Men jag kan inte prata om det med folk som känner min dotter för att hon är så rädd för att det ska komma ut. För henne är hennes sjukdom ett misslyckande, det är en sårbarhet hon inte klarar av att visa för världen.

Önskar du att kunde prata om det?

– Jag önskar att jag kunde vara ärlig när någon frågade mig hur jag mår i mat-affären eller liknande. Det känns inte bra att låtsas om saker och ting. Hela familjen blir som sjuk eftersom alla blir så påverkade. Den sjuka har ju hela tiden ett verksamt hot att sluta äta.

Känner inte igen sin dotter

Hur är det för hennes syskon?

– De blir självklart påverkade och känner mycket ilska och uppfattar att den sjuka bara bryr sig om sig själv. Det blir så mycket fixering vid utseendet och maten och de upplever att dom måste tassa på tå runtomkring den sjuke, medan den sjuke bara gör som den vill i deras uppfattning.

Annika har försökt att förklara för syskonen att det inte är deras syster utan sjukdomen som styr hennes tillvägagångssätt. Hon känner sig matt och att

hon inte känner igen sin dotter som sjuk.

– Det är inte längre samma person, det är så mycket som är förändrat. Hon tycker inte om samma saker längre som hon gjorde innan. Hon har också svårare med medkänsla för andra människor vilket hon aldrig hade förut.

Vem som helst kan drabbas av en ätstörning. Maktlösheten inför sjukdomen som både Dag och Annika upplever delar dom med många andra föräldrar. Därför tycker de båda att det är skönt att Föreningen mot Anorexi och Bulimi finns, en plats där de kan få säga alla de saker de tänker på utan att någon dömer. Där behöver de inte hålla inne på några känslor, utan kan släppa allt och dela med sig av sina erfarenheter.

– Det är så skönt att träffa andra föräldrar och känna att nu behöver jag inte hålla något hemligt, nu kan jag känna och vara hur jag vill, säger Annika.

Nästa vecka görs en redogörelse hur man i historien sett på ätstörningar och ideal genom tiden. Tidigare artiklar i miniserien, Allt fler yngre står i kö; ons 8 maj. Sandra blev frisk från anorexi; ons 15 maj.

NIKITA ZEILOTH
nikita@alingt看id.se
0322 67 00 44

FOTNOT: Annika i artikeln heter egentligen något annat.

SÅS startar egen ätenhet

Den 19 augusti startar den nya verksamheten på SÅS. Tanken är att patienter ska få komma dit när behandlingen inte räcker till i öppenvården och då det finns ett behov av ätträning. Behandlingen bygger på kognitiv beteendeterapi anpassad för ätstörning.

– Det är mycket tuff behandling som går ut på att utsätta sig för och stå ut med ångesten av att ha mat i magen och kunna hantera sin självbild, säger överläkaren Bodil Persson i ett pressmeddelande.

Öppenvårdsteamet och ätenheten kommer att utgöra huvuddelarna i ätstörningsvården. Därtill finns det vårdplatser i slutenvården för patienter med ett BMI under 14 som har behov av näring under medicinsk kontroll.